

**ХУДОЖНЬО-ТВОРЧИЙ САМОРОЗВИТОК СТУДЕНТІВ
ЯК ЗАСІБ ФОРМУВАННЯ ОСОБИСТОСТІ МАЙБУТНЬОГО ФАХІВЦЯ
(НА ПРИКЛАДІ ТВОРЧИХ КОЛЕКТИВІВ КРЕМЕНЧУЦЬКОГО НАЦІОНАЛЬНОГО УНІВЕРСИ-
ТЕТУ ІМЕНІ М. ОСТРОГРАДСЬКОГО)**

Т. М. Плаксі

Кременчуцький національний університет імені Михайла Остроградського
вул. Першотравнева, 20, Кременчук, 39610, E-mail: plaksi@gmail.com

На основі аналізу основних положень аналітичної теорії особистості та гуманістичної психології дано визначення понять «творчість», «творчі можливості особистості», «творчий потенціал», визначено зміст художньо-творчої діяльності, охарактеризовано різні види мистецької діяльності у вищому навчальному закладі: драматична, музична, танцювальна, образотворча, що сприяють ознайомленню зі світовими та національними надбаннями культури; забезпечують розвиток розумових здібностей, інтелекту; збагачують емоційну сферу та культуру почуттів; впливають на формування системи моральних цінностей; уможливають вибір виду і жанру мистецтва та реалізацію власних творчих задатків, здібностей, обдарованості; розвивають художні смаки.

Ключові слова: особистість, саморозвиток, творчість, творчі можливості особистості, творчий потенціал, художньо-творча діяльність.

**ХУДОЖЕСТВЕННО-ТВОРЧЕСКОЕ САМОРАЗВИТИЕ СТУДЕНТОВ
КАК СРЕДСТВО ФОРМИРОВАНИЯ ЛИЧНОСТИ БУДУЩЕГО СПЕЦИАЛИСТА
(НА ПРИМЕРЕ ТВОРЧЕСКИХ КОЛЛЕКТИВОВ КРЕМЕНЧУГСКОГО НАЦИОНАЛЬНОГО
УНИВЕРСИТЕТА ИМЕНИ М. ОСТРОГРАДСКОГО)**

Т. Н. Плаксий

Кременчугский национальный университет имени Михаила Остроградского
ул. Первомайская, 20, Кременчуг, 39610, E-mail: plaksi@gmail.com

На основе анализа основных положений аналитической теории личности и гуманистической психологии дано определение понятий «творчество», «творческие возможности личности», «творческий потенциал», определено содержание художественно-творческой деятельности, охарактеризовано разные виды творческой деятельности в высшем учебном заведении: драматическую, музыкальную, танцевальную, изобразительную, которые способствуют ознакомлению с мировыми и национальными достижениями культуры; обеспечивают развитие умственных способностей, интеллекта; обогащают эмоциональную сферу и культуру чувств; влияют на формирование системы моральных ценностей; делают возможным выбор вида и жанра искусства, а также реализацию творческих предрасположенностей, способностей, одаренности; развивает художественные вкусы.

Ключевые слова: личность, саморазвитие, творчество, творческие возможности личности, творческий потенциал, художественно-творческая деятельность.

АКТУАЛЬНІСТЬ РОБОТИ. Сучасне українське суспільство, що радикально й динамічно змінюється, потребує висококваліфікованих освічених фахівців з розвиненим творчим потенціалом, які уміють реалізувати себе у професійній діяльності. Зміни, що відбуваються, ставлять перед особистістю майбутнього фахівця вимогу формування важливих якостей – міцного фізичного здоров'я, що сприяє досягненню усіх інших потреб і цілей, особистісної організованості, активності, здатності аналізувати й синтезувати інформацію, творчо підходити до розв'язання складних професійних завдань та ситуацій.

Розвиток творчого потенціалу особистості є одним із найактуальніших завдань сучасного суспільства, яке перебуває на етапі глобальних перетворень в системі освіти України. Сучасний працівник повинен уміти не тільки відтворювати отримані знання, а й постійно розвивати свої творчі здібності, бути здатним до постійного навчання, до самоосвіти, до особистісного та професійного самовдосконалення. Урахування тенденцій розвитку суспільства XXI століття потребує збагатити практику професійної підготовки окремими елементами, що орієнтують особистість на саморозвиток.

Реалізація творчого потенціалу особистості є

суттєвим компонентом процесу навчання у вищій школі. На жаль, у вітчизняній системі ВНЗ ще не зламано традиційну когнітивну модель навчання, у межах якої домінує репродуктивна діяльність студентів та екстенсивний характер освітнього процесу, а на навчально-творчу діяльність останніх відводиться незначна частина учбового часу. До того ж у вишах та на факультетах, особливо інженерно-технічного спрямування, питання розвитку художньо-творчої активності студентів недооцінюються і у кращому випадку реалізується у межах навчального процесу через застосування тих чи інших методів викладання, як то самостійна розробка і презентація «портфоліо», виконання технічного проекту тощо.

Метою роботи є дослідження організаційних форм художньо-творчого саморозвитку студентів Кременчуцького національного університету імені Михайла Остроградського як засобу формування особистості майбутнього професіонала, здатного до творчості у найрізноманітніших сферах життєдіяльності суспільства, що є запорукою ефективної самореалізації.

МАТЕРІАЛ І РЕЗУЛЬТАТИ ДОСЛІДЖЕНЬ. Аналіз наукової літератури з теми дослідження дає змогу стверджувати, що проблема формування тво-

рчого потенціалу розглядалася у вітчизняних та зарубіжних дослідженнях. Це сприяло накопиченню певного позитивного досвіду у розробці основних теоретичних положень цієї проблеми. Так, філософський аспект творчості розглядали у своїх працях В. Біблер, Ю. Бородай, М. Данилов, К. Кедров, П. Копшин, О. Коршунов та інші. Психологічні основи цієї проблеми викладені у працях Д. Богоявленської, Л. Виготського, В. Давидова, Д. Ельконіна, О. Леонтьєва, А. Лука, Я. Пономарьова, С. Рубінштейна. Педагогічний аспект проблеми формування і розвитку творчої активності розглядається у дослідженнях В. Андрєєва, Д. Вількеєва, М. Данилова, Н. Кичук, М. Махмутова, Н. Полонікової, І. Родак, С. Сисоєвої, Т. Шамової та інших. Питання естетичного виховання у контексті аксіологічного підходу розкриває О. Чубарева,

Разом з тим, проблема формування особистості студента у процесі художньо-творчого саморозвитку у позааудиторний час залишається поза увагою дослідників, а існуючі роботи в даній галузі розкривають лише деякі шляхи формування естетичної свідомості студентської молоді та вдосконалення підготовки студентів. Постає багато питань, зокрема: «Чи потрібно звертати увагу у ВНЗ на студентів, які мають художньо-естетичні здібності, обдарування, талант та створювати умови для їх розвитку?», «Чи потрібно долати відчуження між потребою у професійних знаннях, у професійному становленні та потребою в художньо-творчій самореалізації особистості студента під час її навчання у ВНЗ?».

Метою освіти є всебічний розвиток людини, що є найвищою цінністю суспільства, розвиток її талантів, фізичних і розумових здібностей; формування громадян із високим рівнем національної свідомості. У Концепції національно-патріотичного виховання зазначається, що молоде покоління слід спрямовувати на задоволення потреб етнокультурного відродження та розвитку як українського народу, так і представників інших етносів, що проживають в Україні, надання їм широких можливостей для пізнання своєї історії, традицій, звичаїв, мови, культури, почуття національної гідності [5].

Перед сучасною педагогікою поряд із традиційними завданнями постає проблема творчого розвитку особистості студента, що допомагає людині реалізувати свої цінності, унікальність. Її можна розв'язати шляхом реалізації особистісного підходу до студентів

Питання художньо-творчого саморозвитку особистості студента розкрито, ґрунтуючись на положеннях аналітичної теорії особистості К. Юнга, Г. Олпорта, гуманістичної психології А. Маслоу, К. Роджерса, ідеях Л. Виготського. Так, К. Юнг відзначав, що індивід мотивується інтрапсихічними силами і образами, походження яких знаходиться у глибинах історії еволюції. Це вроджене несвідоме містить духовний матеріал, який має глибоке коріння і пояснює притаманне всьому людству прагнення до творчого самовираження і морального вдосконалення. Важливим для розуміння психолого-педагогічних засад духовності у теорії К. Юнга є

положення про розвиток кожної людини як унікального явища, що триває протягом життя і включає еволюційний процес індивідуалізації та інтеграції багатьох внутрішньо протидіючих особистісних сил і тенденцій. Цей процес передбачає свідому реалізацію своєї унікальної психічної реальності, повний розвиток усіх сфер. Завдяки цьому вивільнюється енергія, необхідна для забезпечення особистісного зростання. Результат індивідуалізації, за К. Юнгом – самореалізація, що, на нашу думку, є завершальною стадією розвитку особистості, що може бути притаманна тільки здібним, високоосвіченим, моральним, позитивним людям, здатним не тільки адаптуватися у життєвому просторі, але й трансформувати його, створюючи певне продуктивне для власного розвитку середовище [12].

Г. Олпорт розглядає особистість як динамічну організацію конкретних психофізичних систем, які визначають характерну поведінку і мислення. Така динамічна організація підтверджує положення про постійну еволюцію і зміну поведінки людини. У межах концепції рис він розглядає особистість як індивідуальність, як підкреслюючи її своєрідність. Г. Олпорт зазначав, що реалізація прагнення до самовдосконалення вимагає узагальненого почуття самості – пізнання самого себе, що стоїть над всіма іншими, синтезує їх, є суб'єктивною стороною «Я», яка усвідомлює об'єктивне «Я», співвідноситься з унікальною здатністю людини до самопізнання і самоусвідомлення власного «Я», його духовного начала [8].

Гуманістична психологія проголошує сутність людини як такої, що постійно рухається у напрямку духовного зростання, творчості і самодостатності. Така людина здатна вільно обирати і розвивати індивідуальний стиль життєдіяльності, відповідати за власні вчинки і поведінку, продукувати високоморальні відносини у суспільстві, гармонізувати сферу життєдіяльності.

Л. Виготський пов'язує становлення людини із процесами оволодіння знаряддями і знаками. Якщо знаряддя постає засобом зовнішньої діяльності, «підкорення» природи, то знак – це засіб психологічного впливу на поведінку. Оволодіння природою й оволодіння поведінкою взаємопов'язані так само, як зміна природи людиною змінює природу власне людини. Застосування знарядь і знаків створює принципову обумовленість системи активності людини, головна особливість якої полягає в тому, що людина «...безмежно розширює за допомогою знарядь радіус своєї активності», «...що докорінно перебудовує психіку, посилюючи і розширюючи систему психічної активності», розкриваючи водночас «...авторський характер соціального життя людських індивідів і соціальних спільнот». Тож у працях Л. Виготського сформоване діалектичне уявлення про розвиток як саморозгортання, саморух [1, с.132-148].

На основі означених ідей можна зазначити, що прояв творчих здібностей у людини є проявом індивідуальної самореалізації особистості, що притаманне їй від природи (міститься у природженому несвідомому). У творчій діяльності здійснюється

самовираження людини, її ствердження як моральної істоти, що через і за допомогою «продуктів» творчості у процесі самозаглиблення реалізує своє прагнення до самовдосконалення, самопізнання.

Творчість – філософська категорія, що має складну внутрішню понятійну структуру. У загальнотеоретичному плані творчість інтерпретується як діяльність, що породжує щось якісно нове, щось, яке ніколи раніше не існувало. Ознаками творчості є неповторність, оригінальність, суспільно-історична унікальність.

Слід відзначити, що творчість як опанування створеним розглядається в межах педагогіки, виховання людини, стимулювання її інтересу до знань, до культури. Поняття «художня творчість» дає змогу говорити про літературу, живопис, музику, скульптуру як про види мистецтва, де творчість має прямий, а творчість у театрі, в кіно, в усіх жанрах виконавчого мистецтва – опосередкований характер.

Творчі можливості особистості – це відносно самостійна, динамічна система творчих якостей, пов'язана з інтелектом, умовами розвитку, яка формується, розвивається та виявляється у творчій діяльності і забезпечує розвивальну взаємодію особистості з довкіллям. Творчі можливості реалізуються не тільки в предметній діяльності, а й у процесі життя, самореалізації як засобу самоствердження, самовираження та саморозвитку [10].

Творчий потенціал – складна інтегральна особистісно-діяльнісна характеристика, властива людині, яка охоплює інтелектуальний, мотиваційний та саморозвиваючий компоненти, які відображують сукупність особистісних якостей і здібностей індивіда, його психологічний стан, знання, уміння й навички, необхідні для здійснення свого розвитку та саморозвитку через актуалізацію своїх творчих сил. На необхідності художньо-естетичного виховання наголошують сучасні наукові дослідження, спираючись на праці фізіологів, нейрофізіологів про роботу лівої та правої півкулі головного мозку людини, доводять, що цей вид діяльності активізує обидві півкулі, максимально сприяючи розвитку особистості.

Визначаючи естетичний потенціал художньої творчості, слід враховувати, що жодна сфера людської діяльності не має такої глибини емоційного впливу на людину, як мистецтво. Тому художньо-творча діяльність є важливим елементом педагогічного процесу у ВНЗ. Вона сприяє ознайомленню зі світовими та національними надбаннями культури; сприяє розвитку розумових здібностей, інтелекту; збагачує емоційну сферу та культуру почуттів; сприяє формуванню системи моральних цінностей; уможливує вибір виду і жанру мистецтва та реалізацію власних творчих задатків, здібностей, обдарованості; розвиває художні смаки, переваги тощо. Художня діяльність є універсальною, адже органічно поєднує в собі види діяльності у різних видах мистецтва: літературі, музиці, образотворчому мистецтві тощо.

Активізація спілкування з мистецтвом у студентські роки необхідна, зумовлюючи психофізіологічні та соціальні зміни, з його допомогою юнаки та дівчата дивляться на світ, виходячи за межі власного досвіду. Художня творчість безпосередньо впливає на почуття і свідомість, оперуючи не абстрактними висновками, а живою силою прикладу. У своїх духовних пошуках і відкриттях молода людина спирається на поняття прекрасного – довершеного за змістом і формою – витонченого, сповненого позитивних якостей; потворного – антиподу прекрасного (низьке, огидне, бридке); гармонійного – досконалого поєднання всіх елементів; міри – співвідношення кількісних і якісних ознак предмета; цінності – значущості, якої люди надають речам і явищам і яка є основою ставлення до них. Усі ці феномени тісно пов'язані з моральністю, оскільки прекрасним, досконалим, гармонійним, довершеним є те, що характеризує красу людини, її працю і результати цієї праці, взаємини з іншими людьми. Саме у своїх виявах прекрасне й становить цінність для молодої людини.

Спілкування з мистецтвом у студентські роки є продовженням процесу, започаткованого у шкільні роки. Вибір виду мистецтва, жанру, його форм, а також художньо-мистецьких студій, гуртів, колективів розпочинається з раннього дитячого віку і триває у період юності. Часто за багато років занять учасник цього процесу (дитина-школяр, студент) досягає високої виконавської майстерності, високих результатів і вибирає професію з галузі мистецтва. У іншому випадку, мистецька діяльність може залишитися у якості «хобі» на все життя. Якщо студент обрав професію не мистецьку, а напрям підготовки у ВНЗ є інформаційно-технологічним, правничим, технічним, економічним тощо, то відповідно виникають проблеми поєднання навчальних занять із художньо-мистецькими заняттями, пошуку часу для розвитку творчих здібностей, для продовження занять у художньому колективі, студії, гурті тощо. Часто можна почути від викладачів, що їм байдуже, чим там займається студент, де він проводить вільний від занять в університеті час, головне – аби він знав навчальний матеріал. На нашу думку, неприпустимо ігнорувати художньо-творчі здібності студентської молоді немистецьких напрямів підготовки, забороняти їм відвідування творчих колективів. І хоча у студентські роки у молоді змінюються пріоритети, все ж значна частина юнаків та дівчат «не зраджують» обраним видам творчої діяльності, продовжують відвідувати художні колективи та розвивати власні здібності.

У Кременчуцькому національному університеті імені Михайла Остроградського створено умови для розвитку художньо-творчих здібностей та обдарувань студентської молоді у позааудиторний час. З метою залучення студентів до культурно-мистецької діяльності керівники творчих колективів створили художньо-естетичне поле, працюючи в якому можна формувати, розвивати ті якості і властивості, які характеризують їх як особистостей, здатних будувати життя і стосунки з людьми за законами краси. У художньо-творчій роботі працівники керуються такими принципами:

– єдності краси і добра (естетичного і етичного), коли шлях до прекрасного є водночас утвердженням добра, а навчання прекрасному є водночас прищепленням добра;

– єдності національного і загальнолюдського (формування національної свідомості, патріотизму, любові до рідної землі, володіння надбаннями світової культури);

– неперервності і спадкоємності;

– демократизації і гуманізації, що полягає у тісній співпраці науково-педагогічного працівника (керівника колективу) зі студентом (здобувачем освіти), у створенні умов для творчості та самореалізації особистості;

– активності та творчої самостійності студента в освітньо-виховному процесі та у художній самодіяльній творчості.

Різновидами художньо-творчої діяльності у КрНУ імені Михайла Остроградського є:

– організація творчого середовища, в якому перебуває особистість студента;

– конкретна творча діяльність у певному художньо-творчому колективі (жанрі, виді творчості);

– пропаганда мистецтва, естетичних та етичних ідеалів;

– естетична виразність у навчальній, виробничій та побутовій діяльності;

– виявлення естетичної культури у взаєминах із людьми тощо.

Не тільки студенти, які з раннього дитячого віку займалися у шкільних творчих колективах, які відвідували художньо-мистецькі заклади міста при будинках культури тощо і досягли певних вершин у своєму творчому, артистичному розвитку та майстерності, а й студенти, які за різних обставин не мали такої можливості, в університеті отримують нагоду реалізувати творчий потенціал і стати учасником художніх колективів. Своє 15-ти річчя відзначили чотири аматорські колективи студентської художньої творчості, а саме: вокально-інструментальний студіо-гурт «Квінтесенція», театр-студія «Лілея», студія хореографії та пластики «На межі поміж» та вокально-хореографічна студія «Домінанта», які щороку поповнюються новими студентами. Кожен із колективів має почесне звання «Народний». Окрім зазначених, на кожному факультеті діють окремі художні колективи, вокалісти, команди КВК, «Ліги сміху», Чер-лідінгу тощо. Безпосередня художньо-творча діяльність сприяє успішному розвитку образного мислення, прагненню до творчості як універсальної якості особистості студента.

Чітко організована мистецько-творча діяльність уможливлено:

– залучення студентів університету та молоді міста до українського духовного життя, до цінностей українського менталітету;

– задоволення різноманітних духовних запитів художньо-обдарованих студентів;

– виховання поваги, зацікавленості до народних традиційних свят, звичаїв за допомогою мистецтва;

– залучення місцевих художніх колективів

до формування художньо-естетичних смаків творчої студентської молоді;

– підготовку студентів до самостійного освоєння справжніх художніх цінностей української та світової культури;

– формування цілісного уявлення про мистецтво та його види;

– участь творчих колективів та окремих виконавців у фестивалях, оглядах, конкурсах та підтвердження високого художньо-виконавського рівня та рівня естетичної й моральної культури студентства.

Потреба в організації дозволяла студентів з'явилася 1993 р., коли Кременчуцька філія ХПІ відкрила денну форму навчання. Ентузіасти цієї справи – викладачі електромеханічного факультету допомагали студентам в організації факультетських вечорів відпочинку та концертів. Ними були зібрані перші команди Клубу веселих та кмітливих (КВК). Найпопулярнішими з них стали команда машинобудівного факультету «Їжаки з техмашу» та «КвіНта» електромеханічного факультету, яка 1997–1999 рр. брала участь у фестивалі КВК (м. Сочі). З того часу на базі навчального закладу почали проводитись ігри на звання чемпіонів Кременчука (1997 р. це звання виборола команда «КвіНта», а 1998 р. вона стала чемпіоном області на іграх «Полтавський базар»).

Творчі колективи Кременчуцького національного університету імені Михайла Остроградського беруть участь у заходах, до яких залучається значна кількість студентської молоді та молоді міста, області. Зокрема, вже традиційними стали заходи для першокурсників «Посвята в студенти КрНУ», «Університет шукає таланти», «Студент року». Художні колективи щороку здійснюють благодійну концертну діяльність у Кременчуцькому обласному госпіталі для ветеранів війни, у школі-інтернаті імені А. С. Макаренка, забезпечують проведення святкових новорічних ранків для дітей викладачів та співробітників університету, виступають на відкритих сценах та майданчиках міста під час святкування Дня перемоги, Дня Європи, Дня міста. Заняття у художніх колективах відбувається у позааудиторний, вільний від навчальних занять час і вимагає від учасників значних зусиль, енергії, цілеспрямованості, правильно організації власного вільного часу. До того ж це має відбуватися не на шкоду навчальному процесу і професійному зростанню.

Мобілізує художньо-творчу діяльність студентства в університеті підготовка до міжвузівського мистецького фестивалю-конкурсу «Студентська весна», який відбувається у два етапи: I етап – міжфакультетний конкурс колективів та виконавців, який триває протягом двох днів, II етап – звітний концерт перед обласним журі, у якому беруть участь кращі художні колективи навчального закладу, і зокрема колективи, що мають звання «Народний».

Тринадцять років поспіль у м. Кременчуці відбувається чи не найулюбленіший мистецький захід за участю студенток університету та інших навчальних закладів міста – конкурс дівочої краси, тала-

нту й інтелекту «Королева КрНУ». За десять років цей молодіжний проект став справжнім брендом міста, завоювавши велику популярність серед молоді та старшокласниць Кременчука. У відбіркових турах взяли участь 400 дівчат, 156 із них стали фіналістками. Цей конкурс має номінації «Королева університету», «Віце-королева університету», «Принцеса чарівності», «Принцеса фантазії», «Краса і талант», «Шляхетність та жіночність», «Інтелект і фантазія» та «Привабливість і грація». Особливістю конкурсу є те, що він щороку змінює свою тематику. Так, серед тем конкурсу «Королева КрНУ» були такі: «Олімпійський дух сучасності»; «Кременчук – місто здійснення мрій»; «Від пацанки – до панянки»; «А я просто українка, україночка»; «Ми – за європейську освіту»; «Чотири стихії – гармонія природи і життя»; «У квітках віночка вплетена доля дівоча» та інші.

Тільки за останні два-три роки народна аматорська театр-студія «Лілея» свій творчий репертуар поповнила виставами за п'єсою Ж. Жирарду «Божівільна з Шайо», за п'єсою І. Тануніної «Дурочка», за п'єсою А. Іванова «Це все вона», комедію за п'єсою О. Вітра «Станція», драму М. Фратті «Міст». Театр бере участь у міському фестивалі «Театральна весна», у фестивалі аматорських театрів «Молоко» (м. Одеса) та інших фестивалях.

Активну творчу діяльність здійснює студентська аматорська народна студія хореографії та пластики «На межі поміж», художній репертуар якої складають неповторні авторські творчі роботи – хореографічні постановки та композиції її керівника: «Сюїта вільної душі», «Лети, моя душа», «Інше плем'я», «Великі сподівання», «Вигнанці», «Веселі бешкетники», «Сеньора Іспаньола», «Весняні квіти», «Танго легковажності», «Що стало з людиною. Кожна хореографічна постановка містить глибокий філософський зміст, наштовхує на роздуми, на світоглядний вибір, має неабияке естетичне навантаження. Навчальна програма студії передбачає:

1. Знайомство із зразками світового балетного та театрального мистецтва (в т. ч. за допомогою Інтернет), відвідування показів професійних колективів. Вивчення надбань минулого і творів сучасності за дія інформованості про історію хореографії та останні тенденції в мистецтві.

2. Заняття з класичного танцю, які найбільш ефективно формують «танцювальне» тіло (передбачають спеціальні вправи для постановки корпусу, виворітності та еластичності ніг, граціозності рук, сили та розтягування м'язів, легкості стрибків, обертів).

3. Заняття з сучасного танцю, модерну, вільної імпровізаційної пластики та контактної імпровізації, що виховує фантазію, невимушеність рухів, свободу виконання сюжетних танців, а також вміння через пластику тіла, міміку і жести передавати емоції, думки, почуття.

4. Вдосконалення набутих умінь і навичок у те-

хніці танцю, освоєння нових напрямів і стилів, напрацювання майстерності ансамблевої роботи та розвиток кожної особистості окремо.

5. Проведення регулярних відкритих уроків та показових занять з хореографії.

6. Виступи на університетських та міських заходах. Участь у фестивалях та конкурсах.

Для репертуару студіо-гурту «Квінтесенція» характерна різноплановість стилістики: від ліричних авторських творів учасників гурту та його керівника до рок-композицій, каверів тощо. Зокрема, серед проєктів гурту твори «Ой, говорила чиста вода», «Вічна енергія», «Є тільки мить», «Рахувати зірки», «Про сенс життя», «Бонус до харизми», «Назустріч мрії», «Крила свободи», «Щастя назавжди», «Час побачити Україну» та багато інших.

Діяльність вокально-хореографічної студії «Домінанта» спрямована на пропагування сучасного мистецтва. На репетиціях учасники колективу отримують знання з вокалу, постановки голосу, навчаються акторській майстерності, хореографії. Для учасників проводяться майстер-класи з розвитку творчого потенціалу й виконавської майстерності.

Різноманітність творчих колективів, створених у КрНУ імені Михайла Остроградського та розмаїття організаційних форм вираження творчих здібностей студентів сприяє розвитку та розкриттю їх найкращих особистісних якостей. Багаторічний досвід організації та впровадження культурно-освітньої роботи в університеті може бути корисним керівникам навчальних закладів, а також керівникам художніх колективів інших ВНЗ України.

ВИСНОВКИ. На сьогодні важливість існування у ВНЗ аматорських художніх колективів є безсумнівною. Процес залучення студентів до художньо-творчої діяльності сприяє їх саморозвитку, самовдосконаленню і залежить насамперед від того, наскільки системно організована ця діяльність. Спілкування студентства з мистецтвом та самореалізації у ньому сприяє формуванню вміння не тільки сприймати, а й створювати прекрасне, розвивати творчі здібності у процесі професійної трудової діяльності, у побуті, спілкуванні. Позитивний досвід створення умов для художньо-творчої самореалізації студентської молоді у КрНУ імені Михайла Остроградського засвідчує, що цей навчальний заклад здійснює підготовку не тільки висококваліфікованих, професійно підготовлених кадрів, а й естетично компетентних, зорієнтованих на майбутнє спадкоємців духовної культури свого народу.

Перспективи подальших досліджень полягають в поглибленому вивченні організаційних форм та методичних особливостей художньо-творчої діяльності студентів не мистецьких ВНЗ України, умови залучення студентства до культурно-просвітницької роботи тощо.

ЛІТЕРАТУРА

1. Выготский Л.С. Собрание сочинений: В 6 т. / Л. С. Выготский. – Т.1. – М., 1982. – С. 132–148.
2. Глазунова Л. О. Естетичне виховання студентської молоді //Інноваційні підходи до виховання студентської молоді у вищих навчальних закладах: матеріали Міжнар. наук.-практ. конференції (м. Житомир, 22 – 23 травня 2014 р.) / За ред. О. А. Дубасенюк, В.А. Ковальчук. – Житомир: Вид-во ЖДУ ім. І. Франка. – 2014. – С. 203 – 208.
3. Эстетика: Учебное пособие / Под ред. проф. В. А. Лозового. – Сумы: Изд-во «Университетская книга», 1999. – С. 302.
4. Каленюк О. Активність студентів у художньо-творчій діяльності [Електронний ресурс]: www.esnuir.eenu.edu.ua/bitstream/123456789/13690/1/aktyvnist.pdf
5. Концепція національно-патріотичного виховання дітей і молоді [Електронний ресурс] : дод. до наказу Міністерства освіти і науки України від 16.06.2015 № 641. – Режим доступу: <http://don.kievcity.gov.ua/files/2015/6/17/contserciya.pdf>.
6. Корінна Л. В. Формування творчої особистості в системі роботи ліцею з обдарованою молоддю //Інноваційні підходи до виховання студентської молоді у вищих навчальних закладах: матеріали Міжнар. наук.-практ. конференції (м. Житомир, 22

- 23 травня 2014 р.) / За ред. О. А. Дубасенюк, В.А. Ковальчук. – Житомир: Вид-во ЖДУ ім. І. Франка. – 2014.. – Сс. 249 – 262.
7. Малахова И. А. Развитие личности /И. А. Малахова. – Минск: Бел. наука, 2003. – 234 с.
8. Олпорт Г.-В. Личность в психологии /Г. В. Олпорт [Пер. с английского Авидон И. Ю.; ред. Шпионский Л. М.]. – М.: «КСП+»; СПб. «Ювента». (При участии психологического центра «Ленато»). – СПб., 1998. – 345 с.
9. Савченко Т. С. Творческое саморазвитие студентов в условиях личностно-ориентированного образования / Т. В. Савченко, Л. Г. Пушкарева // Международный научно-исследовательский журнал. – 2013. – № 6 (6). – С. 59 – 61.
10. Сисоева С. О. Основы педагогической творчества учителя: Навч. посіб. / С. О. Сисоева. – К., 1994.
11. Шарата Н. Художньо-естетичне виховання студентської молоді миколаївського національного аграрного університету //Науковий Вісник МНУ імені В. О. Сухомлинського. Педагогічні науки / Н. Шарата, О. Кедіс. – Миколаїв, 2018. – № 1 (60). – Сс. 398 – 402.
12. Юнг К. Аналитическая психология (Тавистокские лекции) /К. Юнг. – МЦНК и Т «Кентавр», 1994. – [Електронний ресурс]: https://royallib.com/read/yung_karl/analiticheskaya_psihologiya_tavistokskie_lektsii.htm

ARTISTIC AND CREATIVE SELF-EMPLOYMENT OF STUDENTS AS THE FORMATION OF THE FUTURE SPECIALIST PERSONALITY (BY THE EXAMPLE OF KREMENCHUK MIKHAILO OSTROGRADSKYI NATIONAL UNIVERSITY CREATIVE COLLECTIVES)

T. M. Plakysi

Kremenchuk Mikhailo Ostrogradskyi National University
Pershotravneva st., 20, Kremenchuk, 39610, Ukraine. E-mail: plaksi@gmail.com

Purpose. To analyze “creativity”, “personal creative capabilities”, and “creative potential” concepts. **Methodology.** The methodological basis of the study were the theoretical positions of the analytic theory of personality. In the course of research, methods of artistic creativity organization of the Kremenchuk Mykhaylo Ostrogradskyi National University students have been identified. **Findings.** The article defines the concepts of “creativity”, “personal creative capabilities”, “creative potential”, describes the meaning of artistic and creative activity as a component of a pedagogical process in a higher educational institution, which combines different types of students’ creative self-realization in amateur art forms; promotes familiarization with national and world-wide cultural heritage; enriches the emotional sphere and the culture of feelings; promotes the formation of a moral values system. **Originality.** The research is based on an analysis of the conditions and peculiarities of artistic and creative self-development of the Kremenchuk Mykhaylo Ostrogradskyi National University students. **Practical value.** It has been established that the university created the necessary conditions for the implementation of creative capabilities, abilities, giftedness of students by means of different types and genres of art in the process of formation of the personality of the future professional. Creatively gifted students have the opportunities for personal self-development in collectives of artistic creativity, through engaging in active concert activities, thematic events, festive evenings. **Conclusions.** Positive experience of creation of conditions for artistic and creative self-realization of student youth in the KrNU certifies that this educational institution carries out training of not only highly skilled, professionally trained personnel for the economy of society, but also aesthetically competent, future-oriented heirs of the spiritual culture of their nation.

Key words: personality, self-development, creativity, personal creative capabilities, creative potential, artistic and creative activity.

REFERENCES

1. Vygotskij, L.S. (1982), *Sobranie sochinenij: tom 1* [Collected works: t.1], Moscow, Russia.
2. Glazunova, L.O. (2014), “Aesthetic education of students”, *Innovative approaches to the education of students in higher education: materials international*

- sciences'.- prakt. conference S. Zhytomyr, 22 – 23 may 2014 the Publisher is WAITING for ei. I. Franco.p., pp. 203-208.
3. Lozovoj, V.A. (Ed.), (1999), *Estetics: Textbook* [Aesthetics: a Training manual], University book, Sumy, Ukraine.

4. Kalenyuk, O., *Students activity in artistic and creative activity* [The active participation of students in artistic and creative activities], available at: www.esnuir.eenu.edu.ua/bitstream/123456789/13690/1/aktyvnist.pdf.
5. "The concept of national-Patriotic education", *Annex to the order of the Ministry of education and science of Ukraine dated 16.06.2015 № 641*, available at: <http://don.kievcity.gov.ua/files/2015/6/17/contsepciya.pdf>.
6. Korinna, L.V. (2014), "Formation of creative personality in the system of Lyceum work with gifted youth", *Innovative approaches to the education of students in higher education: materials international sciences' - prakt. conferences S. Zhytomyr, 22-23 may 2014* WAITING im. I. Franco, pp. 249-262.
7. Malakhova, I.A. (2003), *Razvitie lichnosti* [Development of the personality], Bel. Navuka. Minsk, Belarus.
8. Olport, G.V. (1998), *Lichnost' v psihologi* [Personality in psychology], "KSP+", Moscow, "Juventa", St. Petersburg, Russia.
9. Savchenko, T.S., Pushkareva, L.G. (2013), "Creative self-development of students in the conditions of personality-oriented education", *International research journal*, No. 6(6), pp. 59-61.
10. Sisoyeva, S.O. (1994), *Osnovy pedahohichnoi tvorchosti vchytelia: Navch. Posib* [Basics of pedagogical creativity of the teacher: Textbook. Manual], Kiev, Ukraine.
11. Sharata, N., Kedis, O. (2018), "Artistic and aesthetic education of students of the Nikolaev national agrarian University", *Scientific Bulletin of MNU. A. Sukhomlinsky. Pedagogical science. Nikolaev*, No. 1(60), pp. 398 - 402.
10. Jung, K. (1994), *Analiticheskaja psihologija (Tavistoksskie lekci)* [Analytical Psychology (Tavistock lectures)], MCNC and T "centaur», available at: https://royallib.com/read/yung_karl/analiticheskaya_psihologiya_tavistokskie_leksii.htm

Стаття надійшла 01.04.2018.